

μεγάλῃς Δακίαι, ὀνομάζε: Δάκας ὁ Λαύκιος
καὶ οὐχὶ Βλάχους. Τοιαύτη ἄρα ἀναφέρεται ἡ
ἀρχὴ τῶν ἔθνῶν τούτων.

§. λζ'. Ἰσως εἶναι τριττον, καὶ ἀνα-
φέρω εἰκόνα τῶν εἰ, ποία ἦσαν ἡ αἰτία, καὶ
ἐρωτήσῃ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τὰτα τὰ
βόρεια ἔθνη, καὶ ἐφεροῦ τὴν τεσσαύτην δυστυχίαν
εἰς τὴν Ἄσιον καὶ Γερμανίαν. Κατὰ τὰς μαρτυ-
ρίας τῶν ἀρχαίων Ἰσρηλιῶν καὶ Γεωγράφων, καὶ
κατὰ τὰς ἐξετάσεις τῶν νεωτέρων, τὰ ἔθνη ταύ-
τα εἶχον τὰς κατοικήσεις αὐτῶν, ἀπὸ τῆς με-
γάλῃς Ταρταρίας, ἀνωθεν τῆς Κίνας, μέχρις ἀ-
νωθεν τοῦ Εὐξείνου Πόντου, καὶ τῆς νῦν Προ-
λασίας. Εἰς ταύτην τὴν ἀπειρον ἔκτασιν ἦσαν
εἰσφύρατα ἔθνη Σαθθιακά ὀνομαζόμενα.
Τάρταροι, Οὔροι, Σαμογέται, Γότθοι, Σαρμά-
ται, καὶ ἄλλα. Ἀνωθεν δὲ τῆς Κίνας ἦσαν οἱ
Οὔροι καὶ Μογγόλοι, δύο μέγιστα ἔθνη τῆς Ταρ-
ταρίας, τὰ ὅποια εἶχον πόλεμον αἰείποτε με-
ταῖς Σίνης, (Κινέζους), καὶ τέλος ἐνικήθησαν
87 χρόνους πρὸ Χριστοῦ. Μετὰ δὲ ταῦτα διη-
ρρήθησαν οἱ Οὔροι εἰς δύο μέρη, καὶ ἐμάχησαν
ἀναμεταξύ τῶν, ὥστε ἐνικήθη τὸ ἓν μέρος, καὶ
ἐδωκέτο ἐκείθεν. Ὅθεν διηρρήθη καὶ τούτο εἰς

δύο μέρη, καὶ τὸ μὲν ἐν ὤρμησε πρὸς τὴν Περσίαν, τὸ δ' ἄλλο πρὸς τὴν Εὐρώπην, ὡς κατετάραξε τὰ ἔθνη ὅλα, ὅπου διέβαινε· καὶ ἄλλα μὲν ἔφευγον πρότερον πρὸς τὴν Εὐρώπην, ἄλλα δὲ ἠνώθητον μετ' ἐκείνους, καὶ οὕτως ἐγένετο τὸ πλῆθος ἐλαῖον, τὸ ὅποιον ἐπλημμύρησε τὴν Εὐρώπην, τὸ ἐκ διαφόρων ἔθνων συγκεκροτημένον. Τὸ δὲ ἄλλο μέρος, τὸ πρὸς τὰ σύνορα τῆς Περσίας κατελθόν, διηρέθη εἰς πολλὰ μέρη, καὶ ἐπλημμύρησε τὴν κάτω Ἀσίαν. Ἐν μέρει οὖν τούτων εἶναι οἱ Τούρκοι. Τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Ταρταρίας νομίζεται τὸ πολυανθρωπότατον κλίμα τῆς οἰκουμένης, ὡς γίνεται δῆλον καὶ ἐκ τῆς Κίνας. Καὶ τις οἶδεν ἂν δέν δοκιμάσῃ ἢ Εὐρώπη καὶ Ἀσία καὶ ἄλλοτε τοιούτου κατακλισμῶν, ὡς νῦν καταβαρβαρωθῆν πάλην, ὡς ἐβαρβαρώθη καὶ τότε ἢ Ἑλλὰς καὶ Ἰταλία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς νέας Γεωγραφίας τῆς Ἠπείρου.

§. α'. Ἡ Ἠπειρος, κατὰ τὴν νῦν πολιτικὴν διαίρεσιν, ἐμπριέχεται εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Ἡ δὲ

Ἰταλία διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, εἰς τὴν ἄνω
καὶ κάτω Ἰταλίαν. Καὶ ἡ μὲν ἄνω εἶναι ἡ πάλαι
Ἑλληνικὴ Ἰταλία καλουμένη, μητρόπολιν
ἔχουσα τὴν πόλιν μὲν Ἐπίδαυρον, ἔπειτα Δουρ-
ράχιον, ἤδη δὲ Δουράτζου καλουμένην. Ἡ δὲ
κάτω εἶναι ἡ κυρίως Ἡπειρος, ἔχουσα μητρό-
πολιν τὰ Ἰωάνναινα, πόλιν νεωτέραν. Ὅθεν λέ-
γεται μόνον περὶ τῆς Ἡπείρου, διότι αὐτὴ εἶ-
ναι τὸ ἡμέτερον ὑποκείμενον.

§. β'. Εἴρηται, ὅτι ἡ Ἡπειρος μετὰ τὴν
ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἔλωσιν ἔλαβεν ἄλλας μετα-
βολὰς· μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἄλλας,
καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἄλλας, καὶ αὐ-
ταὶ αἱ τελευταῖαι ἐσώζοντο μέχρι τῆς Γαλλικῆς
ἐπανάστασις, καὶ τῆς Ἡγεμονίας τοῦ Ἀλῆ
Πασσᾶ, τοῦ εὐν Ἡγεμόνος αὐτῆς. Περιεῖχε δὲ
πάλιν πολλὰς Ἡγεμονίας καὶ διάφορα ἔθνη ἀνε-
ξάρτητα, σχεδὸν καθὼς τὸ πάλαι, εἰς τοὺς αὐ-
τοὺς τόπους, τὰ ὅποια μόνον ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς
ἔδουλόθη, ἐν ἐνώσει πρό των χρόνων ὑπὸ μίαν
ἐξουσίαν. Ἐπειδὴ δὲ ἐλάττη Ἡγεμονία, ἡ πό-
λις, ἡ τόπος, ἔχει τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ὡς
μαζεύονται οἱ ἐγκαταλείποντες ἀπὸ τῆς πόλεως, ἡ τοῦ
τόπου, καὶ διαρροῦνται πάλιν ὡς καὶ τὸ πάλαι.

εἰς πολλὰ καὶ διάφορα ἔθνη, τὰ ὅποια κατέχου-
σιν ὅλους τοὺς παλαιούς τόπους τῆς Ἡπείρου,
καὶ εἶναι τὰ ἑξῆς.

Ἀργυροκασρίται.

Λουριῶται.

Ἀρτηνοί.

Μαργαριτηνοί.

Βιλάται.

Μεσσοδίται.

Βλαχοχωρίται.

Παραμυθιῶται.

Βουθρώτιαι.

Παργαῖαι.

Γαρδικιῶται.

Προβέζαῖοι.

Δελβινακιῶται.

Σουλιῶται.

Δελβινίται.

Τζάμιδες.

Ζαγορίται.

Τεπελεγγίται.

Ἰωνυῖται.

Φυλάται.

Κατζανχωρίται.

Χειμεραῖοι.

δ. γ'. Οἱ μὲν Χειμεραῖοι κατέχουσι σχεδὸν ὅ-
λην τὴν παραθαλασσίαν Χαονίαν. Οἱ δὲ ὀπισθεν αὐ-
τῶν Τεπελεγγίται, τὴν Ἀντιτανίαν. Οἱ δὲ κενωτέ-
ρω αὐτῶν Ἀργυροκασρίται καὶ Γαρδικιῶται εἶναι
πρὸς τὰ ὀπισθεν τῆς μεσαίας Χαονίας. Οἱ δὲ
Δελβινακιῶται καὶ Δελβινίται, εἰς τὴν Ἐλαιότιν,
σχεδὸν μεταξὺ Χαονίας καὶ Θεσπρωτίας. Οἱ Ζαγο-
ρίται εἰς τὴν χώραν τῶν Αὐταριατῶν ἐν τῇ
Ἐλλοπίᾳ. Οἱ Βλαχοχωρίται καὶ οἱ Μεσσοδίται εἰς
τὴν χώραν τῶν Παργαίων. Οἱ δὲ Ἰωνυῖται

εἰς τὴν Κασσωπίαν, ἢ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ἑλλασπίας. Ἐκεῖ πλησίον εἶναι καὶ οἱ Κατζανωχωρίται. Οἱ δὲ Σουλιῶται καὶ Τζάμιδες ἐν τῇ Κασσωπίᾳ. Οἱ δὲ Βουθρωῖται, ἐν τῇ Θεσπρωτίᾳ. Οἱ Φυλίται, ἐν τῇ Κεσσόνῃ. Οἱ Παραμυθῶται, Μαργαριτηνοὶ, καὶ Παργαῖοι εἰς τὴν Κασσωπίαν. Οἱ δὲ Λουριῶται, Ἄροταροι καὶ Πρεβεζαῖοι εἰς τὴν Μολοσσίδα. Αὗται εἶναι αἱ ἐπισημότεραι πόλεις, τὰ ἐπισημότερα ἔθνη, καὶ αἱ ἐπισημότεραι Ἡγεμονίαι τῆς νῦν Ἠπείρου. Ἡγεμονίας δὲ λέγω, διότι ἦσαν πρότερον διηρημένῃ εἰς διαφόρους Ἡγεμονίας (α), ἔχουσας καὶ Ἡγεμόνας ἰδιαιτέρους, ὡς τὸ Ἀργυρόκαστρον, Δείλων, ἢ Ἄροτα καὶ ἄλλαι. Τινὲς δὲ τούτων κατοικοῦσαν εἰς κώμας μόνον, ὡς οἱ Κατζανωχωρίται, Γασδικῶται, καὶ ἄλλοι, ὡς ἐν τῆς ἐξῆς ἐροῦμεν, ἀπὸ τῆς μητροπόλεως ἀρχόμενοι, ἧτις εἶναι τὰ Ἰωάννινα.

δ. δ. Ἰωάννινα. Εἶναι εἰς τὸ κέντρον σχεδὸν τῆς Ἠπείρου, Πλάτ. 39°, 42'. Μήκ. 18°, 43'. Εἴρηται ὅτι εἶναι πλησίον τῆς Ἀχερουσίας λίμνης, εἰς τόπον εὐφρόνου καὶ τροπυότατον, καὶ

(2) Πιπταλίνα.

ἔχει αἶρα εὐκρατον καὶ ὑγιέστατον. Ἄγνοοῦμεν ὁμως πότε ἐκτίσθη, καὶ τίς ἔκτισε ταύτην τὴν ὠραιότητα πόλιν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐχρημάτισαν τοιοῦτοι ἡγεμόνες ἐκεῖ, εἶναι δῆλον, ὅτι ἔκτισεν αὐτὴν Ἰωάννης τις καλούμενος, Δεσπότης τῆς Ἠπείρου. Ἄλλ' οἱ Δεσπότες ἡγεμόνιστον ἐκεῖ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὴν δὲ πόλιν ἀναφέρουσιν ἔτι πρότερον οἱ Ἱστορικοὶ τῶν Βυζαντινῶν. Τινὲς δὲ εἶπον, ὅτι ἔκτισεν αὐτὴν ὁ Μιχαὴλ, καὶ Θωμᾶς. Ἄλλὰ διὰ τί ὠνομάσθη Ἰωάννης; Λέγουσι δὲ μάλιστ' ὅτι ἡ περὶ αὐτῆς γῶρα ἦτον καλλιεργημένη, ἔχουσα καὶ ἀμπελώνας, ὅτε ἔλαβεν αὐτὴν ὡς εἶρηται, ὁ Βοεμουνδος, τῷ 1082. Λέγουσι δὲ αὐτὴν πόλιν τῆς Αἰτωλίας, καὶ ὅτι εἶναι ἐκεῖ, ὅπου ἦτον ἡ Κασσώπη. Τῆς Αἰτωλίας λέγουσι, διότι κατὰ τὴν τότε διαίρησιν, οὕτως ὠνομάζετο ἀδιαφόρες ἡ Ἠγεμονία ἐκεῖνη, πότε Ἠπειρος, πότε Αἰτωλία, καί ποτε Ἀκαρνανία, περιέχουσα τὰς χώρας ταύτας (α). Ἄν ὁμως εἶναι εἰς τὸν τόπον τῆς Κασσωπίας, τοῦτο εἶ-

(α) Παρρυρολόγητ. Ις'. Καντζακῆ. Β. λδ'. Ἰωάν. Ἀκρηνῶς. Ιη'. Λαόνικ. α'. Περμηνῶ. 125. 133.

να ἀμφιέσθω, ἐπειδὴ δὲν εὐρίσκεται ἀρχαῖα
 σημεῖα. Ἐκυρίευσαν εἰς αὐτὴν ἄνευ πολέμου οἱ
 Τούρκοι ἐκ τοῦ Καρόλου, ὡς εἴρηται, κατὰ τὸ
 1431, καὶ διὰ ταῦτα εἰς ἑπαγε ζημίων, ἀλλ'
 ἐρύλαξαν ἅπασαν τὴν προτέραν αὐτῆς λαμπρότητα.
 Πῶς δὲ ἐλάμπρυνεν αὐτὴν εἰτε μᾶλλον ἢ ἐκεῖ τοῦ
 Ἰαλῆ Πασσᾶ, τοῦ τῆς Ἰπείρου Ἡγεμόνος διατρι-
 βῆ, ὅστις ἔκτισε πολλὰς οἰκιστορίας, φρούρια καὶ
 ὀχυρώματα. Εἴρηται ὅτι ἡ Λίμνη εἶναι μεγάλη,
 καὶ ἐκτείνεται κατὰ μήκος ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς
 βορρᾶν· τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς εἶναι ἑξήκοντα ὑπὲρ
 τὸ ἡμισυ τοῦ μήκους. Ἡ δὲ πόλις εἶναι πρὸς
 δυσμὸς τῆς Λίμνης, ὅπου εἶναι καὶ μία γλῶσ-
 σα ὡς ἀκρωτήριον προεβλημένη εἰς τὴν Λίμ-
 νην, καὶ εἰς αὐτὴν εἶναι τὰ Παλάτια τοῦ Ἡγε-
 μόνος. Οἱ Ἐγκατοικοὶ νομίζονται ὑπὲρ τὰς σα-
 ράντα χιλιάδας, Χριστιανοί, Τούρκοι καὶ Ἐ-
 βραῖοι, οἱ πλείστοι ὅμως εἶναι Χριστιανοί, οἵτι-
 νες ἔχουσι θρόνον Μητροπολίτου καὶ ὀκτώ Ἐκ-
 κλησίας. Οἱ πλείστοι τῶν ἐγκατοίκων εἶναι ἔμ-
 ποροι, καὶ ἐμπορεύονται εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς
 ἐμπορικὰς πόλεις τῆς Τουρκίας, Ἀουστρίας,
 Ῥωσσίας καὶ Ἰταλίας. Ἐχουσι καὶ δύο σχολεῖα,
 ὅπου διδάσκονται πρὸ πολλοῦ ἡ Ἑλληνικὴ γί-

λολογία, φιλοσοφία καὶ μαθηματικὴ, σχολαρχούντων τῶν περικλεῶν Μπαλλόνων, ἔπειτα καὶ τοῦ νῦν Ἀθανασίου Φαλίδου. Ὅθεν λέγουσιν οἱ περιηγηταὶ (α), ὅτι εὖρον εἰς τὰ Ἰωάνναινα πολίτας πεπολισμένους, καὶ Ἰατροὺς, καὶ διδασκάλους, καὶ ἄλλους Ἑλληνας ἀξίους τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ ὀνόματος, ὥς ἂν ὑπό τῶν λεγομένη βαρβαρότητος δὲν ἔχει χώραν μεταξὺ τῶν πολιτῶν ἐκείνων. Εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν σχολείων τούτων ἔδειξαν πολλὴν ζήλον, καὶ μεγάλην μεγαλοπρέπειαν οἱ περιώνυμοι Ζωσιμάδες, καὶ ὁ Ζώης Καπλάνης, οἵτινες συνήθρυσαν καὶ βιβλιοθήκας καὶ ὄργανα ἐπιστημονικά, ἱκανὰ εἰς τὴν παροῦσαν χρείαν. Ἐκ τῶν Ἰωαννίνων ἐξέρχονται τέσσαρες λεωφόροι δρόμοι. Ὁ μὲν πρὸς βορρῶν, καὶ κατὰ τὴν ἄκρην τῆς λίμνης διαίρεται εἰς δύο, ὧν ὁ μὲν ἔρχεται πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην, ἔχων κατὰ τὸ βορειανατολικὸν τὴν διεύθυνσιν· ὁ δὲ πρὸς τὸν Αὐλῶνα, κατὰ τὸ βορειοδυτικόν. Ὁ δὲ δεύτερος ἔρχεται πρὸς τὸ Δέλβινον κατὰ τὸ δυτικὸν ἔχων τὴν διεύθυνσιν. Ὁ δὲ τρίτος πρὸς τὴν Παραμυθίαν κατὰ τὸ

(α) Πενυκστία, Α'. 42.

δυτικῶς καὶ ἀνατολικῶς. Ὁ δὲ τέταρτος κατὰ μεσημέριον, καὶ πρὸς τὸ κατώτερον μέρος τῆς λίμνης διαίρεται εἰς δύο, ὧν ὁ μὲν ἔρχεται πρὸς μεσημέριον εἰς τὴν Ἄρταν, ὁ δὲ πρὸς ἀνατολὰς, εἰς τὴν Λάρισσαν διὰ τοῦ Μεσσόρου.

Β. εἰ. Περιήγωνα τῶν Ἰωαννίνων.
 Πρὸς τὸ δυτικώτατον εἶναι ἡ πεδιάς Ἠλύσια πεδία καλουμένη, ὡς εἴρηται. Πρὸς ἀνατολὰς εἶναι τὸ ὄρος μικρὸς Πίνδος, ἢ μικρὸν βουνὸν τοῦ Μεσσόρου καλούμενον. Πρὸς τὸ βόρειον δὲ, ὡς δύο ὄρας ἀνωτέρω τῆς Λίμνης, εἶναι ἡ κόμη Ῥοδόταπος ὀνομαζομένη. Κατ' εἰσεῖναι δὲ ταύτης πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν εἶναι ἄλλη κόμη Ἐρωτοπαπᾶς καλουμένη, τῆς αὐτῆς ἀπέτασιν ἔχουσα ἀπὸ τῆς Λίμνης, καὶ ἐκεῖθεν διέρχεται ὁ πρὸς τοῦ Δυλῶνα ὄροσος. Ἀμρῖταται δὲ εἶναι εἰς τοὺς πρόποδες τῆς Τζουμέρκας. Ὡς δύο ὄρας δὲ πρὸς τὸ δυτικὸν τῶν Ἰωαννίνων, ὅπου τελειώνει ἡ πεδιάς, εἶναι ἄλλη κόμη Καρκαλοπούλου ὀνομαζομένη, ὅπου εἶναι καὶ Παλάτια τοῦ Πυρμόου, καὶ ἐκεῖθεν διέρχεται ὁ πρὸς τὸ Δέλφινον ὄροσος. Περαιτέρω δὲ τούτου εἶναι ἡ Βελλίτζα. Ὡς μίαν ὄραν δὲ πρὸς τὸ μεσημέριον τῶν Ἰωαννίνων εἶναι ἡ

Ἰωμόπολις Βουίλα, ὅπου εἶναι Παλάτια καὶ οἱ
 ὤρειότατοι κῆποι τοῦ Ἠγεμόνου. Οἱ δὲ ἐγκα-
 ταίκε εἶναι Βούλγαροι ὁμιλοῦσιν ὅμως καὶ
 τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἰαὶ ἐκεῖθεν διέρχεται
 ὁ ὄρος τῆς Ἄρτης. Ὡς δύο ὥρας δὲ κατω-
 τέρα ταύτης εἶναι τὸ Χάνι (καταγωγίου), Ἅγιος
 Δημήτριος καλούμενον, πρὸς τοὺς πρόποδας τοῦ
 Κιαστωπαίου ὄρους. Κατωτέρω δὲ ὡς δύο ὥρας
 εἶναι ἡ κώμη Βρουτζὰ εἰς τὸν ὄρον τῆς Ἄρ-
 τῆς. Ὡς δύο ὥρας δὲ κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ δυ-
 τικὸν ταύτης καὶ ὡς τέσσαρας ἀπὸ τῶν Ἰωαν-
 νίνων, εἶναι ἡ κώμη Δερβιγνιάνα εἰς τοὺς πρόπο-
 δας τοῦ ὄρους τῶν Σουλωτιῶν. Ἄπαντα δὲ ἡ περι-
 γῆ αὕτη εἶναι καλλιεργημένη, ἐκτὸς τὸ πρὸς ἀ-
 νατολὰς τῆς λίμνης μέρας, τὸ ὁποῖον εἶναι βου-
 νώδες καὶ τραχύ. Τοῦτο τὸ ἔρος ὀνομάζουσι
 ἄλλοι Ματζουκέλι, τὸ ὁποῖον κατέρχεται πρὸς
 τὴν Ἄρταν. Ὁμοίως τάττουσι καὶ τὴν Τζιουμέρ-
 καν εἰς ἀνωτέρω τοῦ Ζαγορίου πρὸς τὰς πηγὰς
 τοῦ ποταμοῦ Κελυδουῦ.

θ. ς. Βλαχοχωρῖται. Πρὸς ἀνατολὰς
 τῶν Ἰωαννίνων ὡς ὀκτὼ ὥρας μακρὰν, εἶναι τὰ
 Βλαχοχώρια λεγόμενα, μεταξύ τῶν δυτικῶν ὑ-
 πωρειῶν τοῦ Πίνδου, καὶ τοῦ Ἀράχθου ποτα-

μαῖ. Ταῦτα τὰ χωρία εἶναι μὲν πολλὰ, ἀλλ' ἀγνοοῦμεν τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Δύο δὲ Κομοτέλεις εἶναι μεγαλύτεραι καὶ τρώουσι τὴν ἀπρωτεύουσα τῶν ἄλλων, ἡ Κιζλιέρσι, Πλάτ. 39^ο, 40^ο. Μῆλα 19^ο, 10^ο. ἢ ἡ Σαρδία. Οἱ γὰρ ταῖς εἶναι Βλάχαι, ἃ θριακυῦνται δημοκρατικῶς ὑπέκεινται δὲ εἰς τὸν Ἡγεμόνα τῶν Ἰωαννιῶν. Πρὸς ταῦτα τὰ μέρη φαίνεται, ὅτι κατοικήσαν τὸ πρῶτον οἱ Βλάχοι, καὶ ἔξουσι βλαχικῶς, ὅπερ σώζεται εἰς μεταξὺ τῶν ἐπειρήνῳ λέγει "Αὐτὰ ἡ Κομνηνὴ, Βλάχους ὠνόμαζον τοὺς Νομάδας τότε. „Καὶ ὅσοι τὸν νομάδα βίον εἴλοντο, Βλάχους τούτους ἢ κωμὴ καλεῖν οἷδε διάλεκτος“ Φαίνεται δὲ ὅτι ἦσαν καὶ κατὰ τὴν Φθίαν τῆς Θεσσαλίας εἰς πλείους, καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάζετο τὸ μέρος ἐκεῖνο μεγάλη Βλαχία, ὡς λέγει ὁ Παχυμέρις, ὅτι ὁ Ἰωάννης ὠνόμαζε Μεγαλοβλαχίτας τοὺς Ἕλληνας, τοὺς ὁποίους ἐξουσίαζε τὸ πάλαι ὁ Ἀχιλλεύς (2). Ἦδη δὲ εἶναι πολλοὶ ἔμποροι καὶ ἐκ τούτων, ἔμπορευόμενοι εἰς διαφόρους πόλεις, καὶ πωλοῦντες τὰ Σαρυτὰ λεγόμενα, τὰ ὅποια κατασκευάζουσιν ἑαεῖ. Ἀπώτερος δὲ εἶναι Χοιτεσσαὶ. Κατ' ἐπει-

(2) Δ. λ.

υποτὸ μέρος, ἢ ὀλίγον ἀνωτέρω, πηγάζει ὁ Αὐτός ποταμός, ἀφ' οὗ ὠνομάσθησαν αἱ Παραυαῖται.

δ. ζ. Μίσσοβον. Ἀνωτέρω δὲ τούτων κατ' εὐθείαν πρὸς βορρᾶν, καὶ πρὸς τὸ βορειανατολικὸν, καὶ δεκατέσσαρας ὥρας μακρὰν τῶν Ἰωαννίνων, εἶναι τὸ Μίσσοβον πρὸς τὰς δυτικὰς ὑπερρείας τοῦ Πύδου, μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἄλλου τῆς πρὸς τὴν δύσιν ὄρους, μικροῦ Πύδου καλουμένου, Πλάτος 39° , $58'$. (α) Μῆκ. 19° , $10'$. Αὕτη ἡ πόλις ἔχει 1500 οἴκους, καὶ ὡς 7000 σχεδὸν ἐγκατοίκους ὅλους Χριστιανούς, αἵτινες ὁμιλοῦσι τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Βλάχικην γλῶσσαν, καὶ καταγίνονται ἐπιμελῶς εἰς τὸ ἐμπόριον, ὡς εἶναι πεπολισμένοι καὶ χρυσοῦντες, ὡς δεκνύουσιν οἱ πανταχοῦ εἰς τὰς ἐμπορικὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης διατρίβοντες. Διοικεῖται δὲ καὶ οὗτοι δημοκρατικῶς, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Ἠπείρου. Ἐκεῖ πλυσίον πηγάζει ὁ Ἄραχθος ποταμός, ὁ οὖν τῆς Ἄρτης λεγόμε-

(α) Ὁ Πίναξ τοῦ Μουκεδῶνα ἔχει τὴν πόλιν ταύτην περιβάλλοντα τῶν Ἰωαννίνων. Ἄλλαι δὲ πίνακες ἔχουσιν αὐτὴν κατὰ τὴν ἐνταῦθα τεθειμένην θέσιν, ὡς λέγουσι μάλιστα καὶ αἱ ἐπιγραφαί.

υας. Αὕτη εἶνα: ἡ τελευταία πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος πάλιν ἐπίσημος τῆς Ἠπειροῦ, ἔπειτα ἡ κορυφή τοῦ Πύδου, ὅθεν ὄρχεται ἡ Θεσσαλία, ὅπου εἶναι ἡ πέτρα Μαλακία: καλουμένη, δι' ἧς ὄρχεται ὁ ὄρμος εἰς τὴν Λάρισσαν, Διὰ τοῦτου τοῦ ὄρμου μόνον εἰσέβαλλον τὰ στρατεύματα ἐκ τῆς Ἠπειροῦ εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ ἐκ τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Ἠπειρον. Ἀνωτέρω δὲ τοῦ Μεσσόβου πρὸς βορρᾶν ὡς τρεῖς ὥρας, εἶναι τὸ ρεῦθον, δι' οὗ ἐξέρχεται ὁ ὄρμος εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ διὰ τῶν Γρεβενῶν καὶ Βεροίας εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Διὰ τοῦτου τοῦ ρεῦθου (α) εἰσέβαλλον αἱ Μακεδονικαὶ φάλαγγες εἰς τὴν Ἠπειρον, καὶ αἱ Ἠπειρωτικαὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν.

§. ἡ. Ζαγόρι. Ἀνωθεν τῶν Ἰωαννίνων πρὸς βορρᾶν, καὶ ὡς ἐξ ὥρας μακρὰν, ἀνωτέρω τοῦ ὄρους Τομούρου, καὶ πλησίον τοῦ Λάκμουρας, εἶναι ἡ ἐπαρχία τῶν Ζαγοριτῶν, ἧτις περιέχει σαρᾶτα κώμας, καὶ ἡ πρωτίστη αὐτῶν ὀνομάζεται Καπέτσου. Κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ὄρους Τομούρου, τῆς σὺν Τζιουμέρας, τάττουσιν τινες τὴν Δωδώνην, καὶ εἰς ἕνα λόφον τοῦ ὄρους τοῦ-

(α) Διεξέρχεται σὺν λεγόμενον.

του εἶναι τὸ μεγαθυρίαν τοῦ Προφήτου Ἰησοῦ.
 Οἱ ἐγκάτοικοι εἶναι ὁμοίως Χριστιανοί, δημοκρα-
 τικῶς πολιτευόμενοι, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἡ-
 γεμόντος τῆς Ἠπείρου. Ἐχουσιν ὅμως πολλὰ
 προνόμια, διότι ὑπετάχθησαν ἐθελουσίως εἰς τὸν
 Ἀλῆ Πασσᾶν. Εἶναι χρηστοίθεις, καὶ φύσει ὀξύ-
 νοες, ὡς ἐκεῖ γίνονται οἱ αὐτόματοι Ἴατροί, κα-
 λοὶ Ἴατροὶ λεγόμενοι, ἔχοντες κατὰ διαδοχικὴν
 παράδοσιν, γυνῶσιν ὀλίγης χειρουργικῆς, καὶ τῆς
 χρήσεως τινῶν χόρτων, ἅπερ συναθροίζουσιν αὐ-
 τοί, καὶ κατασκευάζουσι τὰ Ἱατρικὰ. Ἐμπορεύου-
 νται καὶ οὗτοι πανταχοῦ, ἀλλ' οἱ πλείους κατα-
 γίνονται εἰς τὴν ποιμενικὴν, διότι ἡ χώρα αὐτῶν
 εἶναι κτηνοτρόφος. Τοῦτο εἶναι τὸ ὑψηλότερον
 μέρος τῆς Ἠπείρου, ὅθεν πηγάζουσιν οἱ πρὸς
 ὅλα τὰ μέρη ῥέοντες ποταμοί, ὡς ὁ Κελυθινὸς
 ποταμὸς διαχωρίζει τοὺς Ζαγορίτας ἀπὸ τῶν
 ἀνωτέρω τόπων, ὅπου εἶναι τινὲς κῶμαι τῆς
 ἐπαρχίας τοῦ Βελαῖ, καὶ ἀνωτέρω τούτων εἶναι ἡ
 Κόνιτσα, ὅπου κατοικεῖ καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Βελαῖ·
 ἡ Κόνιτσα ὅμως εἶναι εἰς τόπον τῆς Μακεδονίας·
 ἐπειδὴ τὴν κυρίως Ἠπειρὸν διεχώριζεν ἐκεῖθεν
 ὁ ῥιθιῖς ποταμὸς.

§. 9. Ἄνω πρὸς τὸ Τεπελέγγε. Πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν τοῦ Ζαγορίου εἶναι ἡ Κώμη Καλοδύμη, καὶ ἀνωτέρω αὐτῆς ἡ Ραδίνα. Ἀνωτέρω δὲ καὶ πλησίον τοῦ ῥηθέντος ποταμοῦ εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην, εἶναι ἡ κωμόπολις Ὁσαμίτζα, Πλάτ. 40, 4'. Μήκ. 18°, 30' (α). Ὀλίγον δὲ κατωτέρω ἕως τέσσαρας ὥρας πρὸς τὸ δυτικομεσημβρινὸν αὐτῆς, εἶναι ἄλλη τιαυτή, Λέπουρον καλουμένη. Πρὸς τὸ βόρειον δὲ τῆς Ὁσαμίτζας, εἶναι ἄλλη Κώμη Παλούμδα, καὶ ἄνωτέρω αὐτῆς ἡ Περγουισή, ἡ Βαδιγλιόνη, ἔπειτα εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, Πλάτ. 40, 28'. Μήκ. 18°, 29', εἶναι ἡ Πρεμεβή, ἡ Πρεμετή, πάλαι μὲν διίστημι, νῦν δὲ ταπεινωτάτη. Ἀνωτέρω δὲ ταύτης εἶναι Κώμη ἡ Κορβὴ, ἔπειτα ἡ Ἀργόβα, καὶ πλησίον τοῦ ποταμοῦ ἡ Λάδοβα. Ἀνωτέρω δὲ τοῦ ποταμοῦ εἶναι ἡ Κλεισούρα ἐκτὸς τῆς Ἡπείρου. Πρὸς τὸ δυτικότερον δὲ ταύτης εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ εἶναι τὸ Τεπελέγγε, Πλάτ. 40, 29'. Μήκ. 18°, 8', καὶ ὡς δεκαπέντε ὥρας πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν

(α) Κατὰ τὸς ταυτέρω; Πίνακας τοῦ Βουδαπέστ.

τῶν Ἰωαννίνων (α). Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ὀχυρὰ ἐκ φύσεως, καὶ διὰ τῆς τέχνης, διότι εἶναι μεταξύ βράχων καὶ πετρῶν. Ἦσαν ὁμως πρότερον Ἠγεμονία ἰδιαιτέρα (β) τῶν πέριξ αὐτῆς, καὶ ἐκεῖ ἠγεμόνευε πρότερον ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς, ἔχων πατρόθεν τὴν ἀξίαν ταύτην. Αὕτη εἶναι λοιπὸν ἡ πόλις, ἣτις ἐγέννησε τὸν Ἀλῆ Πασσᾶν, τὸν Ἠγεμόνα ἤδη τῆς Ἠπείρου. Κατωτέρω δὲ ὀλίγον εἶναι Κῶμαι, τὸ Λέχι, ἔπειτα τὸ Μουλίνου, κατωτέρω, τὸ Φρέβουκι. Πλησίον δὲ τοῦ Μουλίνου πρὸς τὸ δυτικὸν εἶναι ἡ Σουζάτη, καὶ τὸ Γαρδία. Ἀπὸ τοῦ Τεπελέγγι κατέρχεται τὸ ὄρος Μερτζίκι, ὁ Λάκμων, μέχρι τῆς Νιτζης Κώμης ἀνωτέρω τῶν Ἰωαννίνων. Ταῦτα εἶναι τὰ ἐπισημότερα μέρη τῆς βορείας Ἠπείρου. Νῦν δὲ λέγομεν περὶ τῶν παραθαλασσίων καὶ μεσογείων ἄμα, ἀπὸ τοῦ βορείου μέρους ἀρχόμενοι, ἦτοι ἀπὸ τῶν Χειμαραίων (Χειμαριωτῶν).

§. ι. Χειμαραῖοι. Τὰ βουνὰ τῆς Χειμαρας, τὰ Κεραύνια ὄρη, ἐκτείνονται πρὸς

(α) Ὁ δὲ Πευκεδία. τῆται πρῶτον τὸ Βορῆτι, ἔπειτα τὸ Τεπελέγγι. 64, 65. Ἐδὼ ἡ αὐτὴ στήλας, ἢ οἱ ἄλλοι δὲ πρὸς ἀναπύσαι ποταμὸν, ἀλλὰ εὐκαί τινὰ πλησίον.

(β) Πασσαλία.

μεσημβρίον, ἀπὸ τοῦ Αὐλώϊου μέχρι τοῦ Δελ-
 εΐου καὶ Βουθρωτοῦ κατὰ τὴν μεσούγειον τῆς
 Ἠπείρου, καὶ ἔχουσι τόπους οἰκισίμων πρὸς βορ-
 ράν καὶ δίσον, εἴτε ἔχουσι κοιλάδας πρὸς ἀμφοτέ-
 ρα τὰ μέρη. Τὸ δὲ βορειανατολικὸν βουνῶδες μί-
 ρος, ὅπερ διηρῖζει ὁ ποταμὸς μέχρι τοῦ Τεπε-
 λίγγι εἶναι ἀκατοίκητον, ἢ ἄγνωστον ἡμῶν, ἐπει-
 δὴ οἱ πύλας δὲν ἔχουσιν οὐδεμίαν Κώμην ἐκεῖ.
 Εἰς αὐτὰ τὰ μέρη λοιπὸν εἶναι διεσπαρμέναι οἱ
 Χειμεραῖαι ἀπὸ τῆς Κανίης μέχρι τοῦ Πα-
 νόρου. Ἡ μὲν Κανίη εἶναι πρὸς τὰς βορείας
 κοιλάδας πλησίον τοῦ Αὐλαῆος. Ὁ δὲ Πάνορ-
 ρος, ἀνωτέρω τοῦ Δελείου. Αἱ Κῶμαι αὐτῶν
 εἶναι πολλαί, πλην ὄγνωστον τὸν ἀριθμὸν, ἐκ-
 τὸς τῶν παραθαλασσίων καὶ μεσούγειων. Ὅθεν
 λέγομεν μόνον περὶ τούτων.

§. ια'. Πόλεις. Μετὰ τὴν Κανίαν εἶναι
 ἡ Ὀρχα, κατὰ τῶν εἰς καλουμένη, ὃ πάλαι
 Ὀρμαῖς, εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. Κατωτέρω δὲ
 ταύτης, μετὰ τὸ Ἀροκαεραίνιον ἀκρωτήριον εἶ-
 ναι λιμὴν μικρὸν, καὶ Κώμη Ἐργῶν καλου-
 μένη. Κατωτέρω δὲ ταύτης εἶναι ἡ Χειμερα
 ἐπὶ τῶν πετρώδους λόφου, ἔχουσα καὶ λιμῆ-
 να μικρὸν, Πλάτ. 40, 18'. Μήκ. 17°, 30'.

Ἡ πόλις αὕτη ἦτον τὸ πάλαι ὄχυρά καὶ ἐπίσημος, εἶχε καὶ θερμὰ λουτρά. Νῦν δὲ εἶναι ταπεινὴ καὶ ἄσημος. Κατωτέρω δὲ ταύτης εἶναι ἄλλη Γραμμάτα καλουμένη, καὶ ἔτι κατωτέρω, τὸ Σποτόν, καὶ μετὰ τοῦτο εἶναι ὁ Πάνορμος Λιμὴν καὶ Κωμόπολις ἐπίσημος, Πλάτ. 40, 7'. Μῆκ. 17°, 45'. Τὸ διαστήματα ἀπὸ τῆς Χειμέρας μέχρι τῆς Γραμμάτας, Σποτό καὶ Πανόρμου, εἶναι σχεδὸν ἴσα. Αὕτη εἶναι ἡ ἐπισημοτέρα Κωμόπολις, ὅπου γίνεται ἐμπόριον ἰκανόν, καὶ συχνάζουσι καὶ ἄλλα ἔθνη. Ὅθεν καὶ οἱ περὶ αὐτὴν ἐγκαταίκοι εἶναι ὀλίγον τι πεπολιτισμένοι. Πρὸς τὸ ἐνδότερον δὲ ταύτης εἶναι ἄλλη Ἀλαυδραναὶ ὀνομαζομένη, καὶ ἔτι ἄνωτέρω ἄλλαι, Παλαίτρα, ἅγιος Θεόδωρος, καὶ ἄλλη Βουρόν, καὶ ἄλλαι. Ἄλλοι ὅμως ὀνομάζουσι ἄλλως αὐτάς. Δουκάτας, Δουμάτας, καὶ ἄλλας ἄλλως, ὥς εἰς ἐξεύρομεν ποῖα εἶναι τὰ ὀρθότερα. Ἄλλοι δὲ τάττουσι τὰ Ἀλαυδραναὶ κατωτέρω τοῦ Βουθρωτοῦ. Πρὸς τὸ ἐνδότερον δὲ ἀπὸ τῆς Κανίνης ὁμοίως πρὸς τὰ κάτω εἶναι, ἡ Χάρμοδα, Βουδέσιον, Περικιέρα, Νιδιζατιόψιον, Τραγία, Κολωνία, Ταξίδεις, Κατιζήδεις, Βερνί. Αὗται εἶναι πρὸς τὴν μεσόγειον,

εις τὸ ὄρος. Πρὸς τὴν κοιλάδα δὲ μεταξὺ τῶν
 Κεραινῶν ὄρων, καὶ τοῦ Κελυδονῶ ποταμοῦ,
 τῆς οὖν Βογιοῦτζας, ὁμοίως ἀπὸ τῆς Κανίτης
 καὶ κῆρα, εἶναι ἡ Καλοῦζη, Λουεῖζη, ἡ
 Βιύζη κατωτέρω τοῦ Τεπελίγγι πρὸς δυσμᾶς.
 Ἐπαῖτα εἶναι τὸ Γαρδίκιον κατωτέρω, καὶ οἱ
 Πρωγονάδες, Βραμσακούριον, καὶ Σλεπέζη,
 Καλίπτα καὶ Λαζουράκι, πρὸς δυσμᾶς τῆς
 Ἐπισκοπῆς, καὶ κατωτέρω τοῦ Ἀργυροκάστρου.

Ἡ θη. Πάντες οἱ Χειμεραῖοι εἶναι Χριστιανοί,
 ἔχουσι καὶ Ἀρχιερίαν, ἐκτὸς ὀλίγων τῶν
 Τούρκων. Πρὸς τὸ μέρος δὲ τοῦ Αὐλώουσι εὐ-
 ρύσσεται καὶ Λατινοί. Ἡ μὲν διοίκησις αὐτῶν
 εἶναι δημοκρατικὴ, ἀλλ' οἱ πλείστοι, καὶ μάλ-
 ιστα οἱ πρὸς τὸ βόρειον, καταγίνονται εἰς βίον
 ληστρῶν. Τὴν δὲ αἰτίαν τούτου ἀποδίδομεν οἱ
 Περιηγηταὶ (α) εἰς τὴν ἀμέλειαν τῶν Ἱερῶν
 ἐπειδὴ εἶναι ἀκατήρητοι οἱ ἀνθρώποι εἰς τὰ εὐγ-
 ματα τῆς πίστεως, ὅθεν πηγάζει ὁ ἡθικὸς, ἡμε-
 ρος καὶ ζωτικὸς βίος. Καὶ μάλιστα μᾶς κατα-
 γορεύου, λέγουτες, ὅτι οἱ εὐτυχεῖ πέμπουσι κα-
 τηρητῶς εἰς τὴν Κίον καὶ Ἰαπωνίαν, καὶ εἰς τὰ

(α) Περιηγητῶν. Τόμ. γ'. 91.